

danne sig uensartede retningslinier for, hvilke indtægtsforhold der indikerer behov.

Regeringen finder det derfor rimeligt, at der centralt tages stilling til en sådan grænse.

Det er hensigten at fastlægge grænsen for gifte personer på niveauet for dagpengemaksimum (pr. 1. oktober 1982 ca. 105.000 kr.), dels fordi dette niveau stort set svarer til den anvendte grænse for tildeling af førtidspension til personer mellem 55 og 60 år, dels fordi dagpengemaksimum er en velkendt størrelse, der er akcepteret som et passende forsørgelsesgrundlag. Grænsen for enlige vil blive fastlagt på 55 pct. af dagpengemaksimum, idet denne procent omtrent svarer til forholdet mellem pensionen til en enlig og pensionen til to samgifte pensionister.

De indtægter, der skal indgå i behovsvurderingen, er ægtefællernes samlede bruttoindtægter. Det forstås sådan, at alle reelle indtægter, der er til rådighed til forsørgelse, skal medregnes, eksempelvis arbejdsindtægter, formueindtægter, pensionsindtægter m.v.

Fastlæggelse af en højeste indtægtsgrænse som vejledende grænse betyder, at spørgsmålet om tilkendelse af førtidspension kan opgives, alene fordi de samlede indtægter overskrider denne grænse. Det betyder på den anden side ikke, at personer med indtægter under denne grænse uden videre får ret til førtidspension efter behovskriteriet.

Hvis en ansøger sammen med en evt. ægtefælle har indtægter, der ligger under denne grænse, vil størrelsen af disse indtægter være af betydning, når omfanget af forsørgelsesbehovet skal vurderes. Det er det forsørgelsesbegreb, der kendes fra ægteskabslovgivningen, der tillægges betydning. Forudsætningen om at ægtefællens indtægt skal tages i betragtning gælder således ikke ved andre samlivsformer end ægteskabet.

Foringelse af helbredet, der ikke er tilstrækkeligt til, at der kan opnås pension på grund af en nedsættelse af erhvervsevnen med mindst 50 pct., vil sammen med andre momenter kunne indicere behov for pension.

Hvis manglende forsørgelsesgrundlag hænger sammen med helbredsmæssige forhold, vil alderen spille en vigtig rolle i vurderingen. Kravet til helbredsforringelsen slækkes, jo nærmere ansøgeren er ved den almindelige pensionsalder for alderspension.

Tilkendelse af pension efter det foreslåede kriterium forudsætter, at ansøgeren ikke kan placeres eller genplaceres på arbejdsmarkedet. Der må ske en vurdering af ansøgerens revalideringsmuligheder. Begrebet revalidering bruges i denne sammen-

hæng som en samlet betegnelse for en lang række af foranstaltninger, der sigter mod at muliggøre en genplacering på arbejdsmarkedet med følgende selvforsørgelse.

Ved vurdering af beskæftigelsesmulighederne må der tages hensyn til ansøgerens bopæl, idet beskæftigelsessituationen på lokalt plan vil være af betydning.

Af betydning vil også være ansøgerens tilknytning til arbejdsmarkedet.

For personer, der efter eget valg har været borte fra arbejdsmarkedet i lang tid, er det normalt ikke rimeligt at fastslå et pensionsbehov, blot fordi det lange fravær fra arbejdsmarkedet, evt. kombineret med alder, i mellemtiden har gjort det umuligt at opnå erhvervsarbejde. Det må herudover kræves, at den situation der forelå, da beslutningen blev truffet om, at erhvervsarbejde ikke var økonomisk fornødent, har ændret sig væsentligt.

Viser det sig ikke muligt at placere ansøgeren på arbejdsmarkedet, og er der i øvrigt ikke noget forsørgelsesgrundlag, vil førtidspension kunne tilkendes.

Ved tab af forsørger, kan der typisk opstå en situation, der sammen med alderen og en manglende erhvervs erfaring vil tale for tilkendelse af førtidspension. Det samme vil kunne være tilfældet for personer, der har passet plejkrævende børn, forældre eller andre personer.

D. Gældende ordninger i forhold til ændret førtidspensionssystem

Efter gældende regler kan kvinder, der er blevet enker efter det fyldte 45. år, og som enten er fyldt 55 år eller har forsørgelsespligt over for børn under 18 år, opnå ret til enkepension uden særlige betingelser.

Endvidere er der adgang til undtagelsesvis at tilkende enker og andre enlige kvinder over 50 år enkepension, når svigtende helbred eller særlige omstændigheder taler derfor.

En tilgangs alder på 55 år vil forringe den pensionsmæssige stilling for visse af de grupper, der hidtil har været omfattet af enkepensionslovens regler.

Enker på 55 år, der ikke tidligere eller kun i ringe omfang har haft erhvervmæssig beskæftigelse, vil ofte opfylde betingelserne for førtidspension efter behovskriteriet.

For yngre enker uden erhvervsarbejde, vil det ofte være bedre at hjælpe på andre måder end ved tilkendelse af pension, herunder ved forsøg på revalidering eller erhvervmæssig placering. Viser